

L Ī G U M S Nr. 2015/ __

Rīga

2015. gada __.decembrī

Zemkopības ministrija, valsts sekretāres Daces Lucauas personā, kura darbojas saskaņā ar Ministru kabineta 2003.gada 29.aprīļa noteikumiem Nr.245 „Zemkopības ministrijas nolikums”, (turpmāk arī – Pasūtītājs), un **SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs"**, valdes priekšsēdētāja Mārtiņa Cimermaņa personā, kurš darbojas uz statūtu pamata, (turpmāk – Izpildītājs), turpmāk katrs atsevišķi saukti – Līdzējs, bet abi kopā saukti par Līdzējiem,

ievērojot:

Valsts pārvaldes iekārtas likuma 40.pantu, Lauksaimniecības un lauku attīstības likuma 13.panta trešo un piekto daļu, un astotās daļas 2.punktu, Zemkopības ministrijas 2015.gada 15.decembra Vadības apspriedes protokolu Nr.47, Ministru kabineta 2009.gada 24.novembra noteikumu Nr.1348 „Lauku saimniecību uzskaites datu tīkla izveidošanas, uzturēšanas un darbības kārtība” 4.punktu, Ministru kabineta 2010.gada 12.janvāra noteikumu Nr.30 „Kultūraugu ražības prognozēšanas, lauksaimniecības statistikas izlases apsekojumu veikšanas un bruto seguma aprēķināšanas kārtība” 2.punktu,

noslēdz šādu līgumu (turpmāk – Līgums):

1. LĪGUMA MĒRKIS UN PRIEKŠMETS

Līguma mērķis ir veicināt lauku attīstības politikas īstenošanu.

Līguma priekšmets ir informācijas analīzes un tās apmaiņas pasākumu kompleksa organizēšana.

Lai sasniegtu Līgumā noteikto mērķi, Pasūtītājs uzdod un Izpildītājs apņemas saskaņā ar Lauksaimniecības un lauku attīstības likuma 13.panta trešo un piekto daļu, un astotās daļas 2.punktu veikt likumā „Par valsts budžetu 2016.gadam” (likuma 4.pielikums) paredzētās budžeta apakšprogrammas 22.05.00 „Dotācija SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” informācijas analīzes un apmaiņas sistēmai” pasākumu īstenošanu (turpmāk – pasākumi), ievērojot Līguma 1.pielikumā noteikto:

- 1.1. laukaugu ražu prognozēšanas sistēmas uzturēšanu un ikgadēju prognožu sagatavošanu saskaņā ar Līguma 6.pielikumā iekļauto metodiku;
- 1.2. lauksaimniecības bruto seguma aprēķināšanu saskaņā ar bruto seguma sagatavošanas sarakstu (7.pielikums);
- 1.3. informācijas sagatavošanu lauku saimniecību uzskaites datu tīklam (8.pielikums);
- 1.4. statistikas datu iegūšanu un apkopošanu par lauku saimniecībām (lauku saimniecību apsekojums).

2. NORĒĶINU KĀRTĪBA

- 2.1. Kopējā Līguma summa ir **145 415 euro** (viens simts četrdesmit pieci tūkstoši četri simti piecpadsmit euro, 00 centi).
- 2.2. Līguma summā ietvertas visas izmaksas, kas saistītas ar Līguma izpildi, tai skaitā nodokļiem, nodevām un citiem maksājumiem.

- 2.3. Pasūtītājs katru mēnesi Izpildītājam veic maksājumu saskaņā ar Līguma 2.pielikumu 10 (desmit) darba dienu laikā pēc rēķina saņemšanas no Izpildītāja. Izmaksa tiek veikta atbilstoši finansēšanas plānam.
- 2.4. Izpildītājs par ceturksnī izlietoto finansējumu atskaitās Pasūtītājam, iesniedzot apstiprināšanai nodošanas un pieņemšanas aktu (3.pielikums) un ceturkšņa atskaiti par pasākumu izpildes progresu saskaņā ar rezultatīvo rādītāju plānu gadam (4.pielikums) un Līguma 3.4.2.apakšpunktu.
- 2.5. Ja Pasūtītājam nepieciešams pieprasīt no Izpildītāja papildus informāciju vai nepieciešams veikt precizējumus nodošanas un pieņemšanas aktā vai ceturkšņa atskaitē par pasākumu izpildes progresu, maksājuma veikšanas termiņš par nākamā ceturkšņa pirmo mēnesi pagarinās par attiecīgo laika periodu.
- 2.6. Par samaksas veikšanas dienu uzskata dienu, kad Pasūtītāja banka veikusi atzīmi uz maksājuma dokumenta.
- 2.7. Ja Izpildītājs nav izpildījis Līguma nosacījumus noteiktajā termiņā vai citas Līgumā noteiktās prasības, tad Izpildītājs ar 1.pielikumā minēto Zemkopības ministrijas (turpmāk – ZM) atbildīgā departamenta amatpersonu saskaņo un paraksta vienošanos par līguma izpildē konstatētajiem trūkumiem, par kuriem Izpildītājs maksā nokavējuma procentus 0,1 % apmērā no nepadarīto darbu apjoma par katru nokavēto dienu.
- 2.8. Izdevumi, kas Izpildītājam radušies pirms Līguma stāšanās spēkā, bet ne ātrāk, kā sākot ar 2016.gada 1.janvāri, tiek uzskatīti par attiecināmiem, ja tie ir saistīti ar Uzdevuma izpildi un ir ietverti uzdevuma izpildei paredzētajās tāmēs.

3. LĪDZĒJU TIESĪBAS UN PIENĀKUMI

3.1. Pasūtītāja tiesības:

- 3.1.1. Līguma saistību izpildes laikā pārliecināties, vai pasākumu izpilde norit saskaņā ar Līgumā noteikto;
- 3.1.2. kontrolēt Līguma izpildi, pieaicinot speciālistus un ekspertus;
- 3.1.3. piedalīties laukaugu ražu prognozēšanas rezultātu sagatavošanas darba procesā;
- 3.1.4. vienpusēji izbeigt Līgumu, ja Izpildītājs nepilda vai pārkāpj Līguma saistības, paziņojot par to rakstiski Izpildītājam 20 (divdesmit) darba dienas iepriekš. Tādā gadījumā Izpildītājam jāatmaksā Pasūtītājam saņemtā samaksas daļa, kas aprēķināta, ņemot vērā Izpildītāja nepadarīto darbu, kā arī jāsamaksā Līguma 2.7.apakšpunktā noteiktie nokavējuma procenti;
- 3.1.5. pārskatīt un mainīt kopējo Līguma summu, ja tiek izdarīti grozījumi likumā „Par valsts budžetu 2016.gadam” vai citos normatīvajos aktos un tie attiecas uz Līguma priekšmeta finansējumu.

3.2. Pasūtītāja pienākumi:

- 3.2.1. 7 (septiņu) darba dienu laikā no ceturkšņa atskaites un nodošanas un pieņemšanas akta saņemšanas tos apstiprināt;
- 3.2.2. Līgumā paredzētajā termiņā un kārtībā samaksāt Izpildītājam par veikto darbu;
- 3.2.3. sadarboties ar Izpildītāju un sniegt Izpildītājam Līguma izpildei nepieciešamo informāciju;
- 3.2.4. 10 (desmit) darba dienu laikā pēc 3.4.5.apakšpunktā minētās informācijas saņemšanas no Izpildītāja, sagatavot vienošanos Līgumam, attiecīgi precizējot Līguma 1. un 4.pielikumā ietvertos rezultatīvos rādītājus.

3.3. Izpildītāja tiesības:

- 3.3.1. pieprasīt Pasūtītājam tā kompetencē esošo informāciju Līguma saistību izpildei paredzētajā apjomā un kvalitātē.

3.4. Izpildītāja pienākumi:

- 3.4.1. izpildīt Līguma saistības līdz 2016.gada 31.decembrim paredzētajā apjomā, kvalitātē, izmantojot finanšu līdzekļus atbilstoši Līguma 5.pielikumam;
- 3.4.2. elektroniski saskaņot ar 1.pielikumā minēto ZM atbildīgo departamentu 1., 2. un 3. ceturkšņa atskaiti un nodošanas un pieņemšanas aktu, un ar pavadvēstuli iesniegt ZM līdz nākamā ceturkšņa pirmā mēneša 5. (piektajam) datumam pēc attiecīgā ceturkšņa beigām, bet par gada 4.ceturksni līdz 2016. gada 18.decembrim;
- 3.4.3. atskaites par Līguma 1.1. un 1.2.apakšpunktos minētajiem uzdevumiem iesniegt saskaņā ar Līguma 6. un 7. pielikumā iekļautajām atskaišu formām;
- 3.4.4. Līguma 1.2.apakšpunktā minētā uzdevuma provizoriskos rezultātus par iepriekšējo gadu savā tīmekļa vietnē (www.llkc.lv) publiskot līdz 2016.gada 1.martam, bet galīgos rezultātus – līdz 2016.gada 1.jūnijam;
- 3.4.5. ja veidojas finansējuma ekonomija un Izpildītājs konstatē, ka līdz gada beigām neapgūs visus 2016.gadā piešķirtos finanšu līdzekļus saskaņā ar Līguma summu, Izpildītājs apņemas līdz 2016.gada 1.novembrim rakstveidā informēt Pasūtītāju par plānoto finanšu atlikumu. Radušos atlikumu Izpildītājs, saskaņojot ar Pasūtītāju, izlieto papildus aktivitāšu īstenošanai esošo Līgumā paredzēto pasākumu ietvaros saskaņā ar Līguma 3.2.4.apakšpunktu;
- 3.4.6. nekavējoties rakstveidā informēt Pasūtītāju par apstākļiem, kas traucē Līguma izpildi noteiktajā termiņā un kārtībā;
- 3.4.7. piegādāt Pasūtītāja pieprasītos dokumentus un citu informāciju Pasūtītāja noteiktajā termiņā un kārtībā, kā arī nodrošināt iespēju Pasūtītājam vai tā pilnvarotai personai pārbaudīt Izpildītāja darbību, kas ir saistīta ar Līguma izpildi. Par pārbaudi Pasūtītājs informē Izpildītāju rakstveidā vismaz trīs darba dienas iepriekš, saskaņojot ar Izpildītāju pārbaudes laiku;
- 3.4.8. bez Pasūtītāja rakstiskas piekrišanas neizpaust informāciju, ko Izpildītājs iegūvis no Pasūtītāja Līguma izpildes gaitā;
- 3.4.9. glabāt visu ar Līguma izpildi saistīto dokumentāciju saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajos aktos noteikto.

4. NEPĀRVARAMA VARA

- 4.1. Līdzēji tiek atbrīvoti no Līguma saistību izpildes, ja iestājas nepārvaramas varas apstākļi.
- 4.2. Pie nepārvaramas varas apstākļiem tiek pieskaitīti: ugunsgrēks, plūdi, zemestrīce, valsts izdoti tiesību akti, kas padara neiespējamu Līguma izpildi un ko Līdzēji nevarēja iepriekš paredzēt. Līdzējiem, savstarpēji vienojoties, ir tiesības pagarināt Līguma izpildi uz laiku, kurā nedarbosies nepārvaramā vara.
- 4.3. Nepārvaramās varas iestāšanās jāapstiprina ar kompetentu iestāžu izziņu. Līdzējiem nekavējoties ir jāinformē vienam otru par nepārvaramas varas izraisīto apstākļu iestāšanos 3 (trīs) darba dienu laikā no šo apstākļu iestāšanās brīža.

5. AUTORTIESĪBAS UZ PAKALPOJUMU

- 5.1. Ja, īstenojot Līgumu, tiek radīts darbs, kas ir autortiesību objekts, kopš brīža, kad ir veikta samaksa saskaņā ar Līgumu, Pasūtītājs iegūst mantiskās tiesības uz radīto darbu vai tā fragmentu, kā arī citu materiālu, kas radīts Līguma izpildes gaitā.

- 5.2. Pasūtītājs saglabā visas intelektuālā īpašuma tiesības attiecībā uz Izpildītājam nodotiem un Pasūtītājam piederošiem materiāliem, kas tiks izmantoti, īstenojot Līgumu. Izpildītājam nav tiesību ne Līguma spēkā esamības laikā, ne beidzoties Līguma termiņam, ne arī pārtraucot Līgumu, izmantot no Pasūtītāja saņemtus materiālus savā darbībā, izņemot to izmantošanu saskaņā ar Līgumu.
- 5.3. Izmantojot intelektuālo īpašumu, Izpildītājs, ja nepieciešams, saņem no visiem darbu autoriem un/vai izpildītājiem, un citām trešajām pusēm tādas autortiesības, licences un citas tiesības, kas varētu būt pamatoti nepieciešamas Līguma izpildē. Izpildītājs ir atbildīgs par šādu atļauju saņemšanu un risina visas domstarpības, ja autortiesību subjekts vērsas ar pretenzijām par autortiesību pārkāpumiem.

6. PAPILDU NOTEIKUMI

- 6.1. Līgums stājas spēkā ar abpusēju parakstīšanas brīdi un ir spēkā līdz 2016.gada 31.decembrim un Līdzēju saistību pilnīgai izpildei.
- 6.2. Līdzēji vienojas, ka strīdus risina pārrunu ceļā. Ja nepieciešams, sagatavo rakstisku vienošanos, kas kļūst par Līguma neatņemamu sastāvdaļu.
- 6.3. Ja strīdu Līdzēju starpā par jautājumiem, kas izriet no Līguma, neizdodas atrisināt pārrunu ceļā 20 (divdesmit) kalendāra dienu laikā pēc tam, kad viens no Līdzējiem saņēmis otra Līdzēja pieprasījumu, tad strīdu risina saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem.
- 6.4. Līgumu var grozīt vai papildināt, Līdzējiem rakstiski vienojoties. Visi Līguma pielikumi, vienošanās, grozījumi un papildinājumi kļūst par Līguma neatņemamām sastāvdaļām.
- 6.5. Nokavējuma procentu samaksa neatbrīvo Līdzējus no Līguma saistību izpildes.
- 6.6. Līgums ir saistošs Pasūtītājam un Izpildītājam, kā arī visām trešajām personām, kas likumīgi pārņem Līdzēju tiesības un pienākumus.
- 6.7. Ja kādam no Līdzējiem tiek mainīti rekvizīti, tas nekavējoties, bet ne vēlāk kā 5 (piecu) darba dienu laikā to rakstiski paziņo otram Līdzējam.
- 6.8. Līgums sagatavots latviešu valodā divos eksemplāros uz 5 (piecām) lapām ar 8 (astoņiem) pielikumiem uz 17 (septiņpadsmit) lapām, kopā 22 (divdesmit divas) lapas. Viens Līguma eksemplārs glabājas pie Pasūtītāja, otrs – pie Izpildītāja. Abiem Līguma eksemplāriem ir vienāds juridiskais spēks.

Līgumam ir pievienoti šādi pielikumi:

- 1.pielikums – SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs" 2016.gadā veicamie pasākumi, rezultatīvie rādītāji un finanšu sadalījums;
- 2.pielikums – Maksājumu grafiks budžeta apakšprogrammai 22.05.00 „Dotācijas SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” informācijas analīzes un apmaiņas sistēmai”;
- 3.pielikums – Nodošanas un pieņemšanas akts;
- 4.pielikums – SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs" rezultatīvo rādītāju plāns 2016.gadam;
- 5.pielikums – Pasākumu izmaksu tāmes;
- 6.pielikums – Kultūraugu ražību prognozēšanas plāns, metodika un atskaišu forma 2016.gadam;

- 7.pielikums – Bruto segumu aprēķinu saraksts pa augkopības kultūrām un lauksaimniecības dzīvnieku grupām un atskaišu forma;
- 8.pielikums – Latvijas lauku saimniecību uzskaites datu tīkla (SUDAT) darbības nodrošināšana 2016.gadā. Darba uzdevumi.

P a s ū t ī t ā j s

LR Zemkopības ministrija
Republikas laukums 2, Rīga, LV-1981
Reģ.Nr.90000064161
Konts Nr. LV40TREL2160317041000
Valsts kase kods TRELLV22

/D. Lucaua/

I z p i l d ī t ā j s

SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un
izglītības centrs”
Rīgas iela 34, Ozolnieku pagasts, Ozolnieku
novads, LV – 3018
Vienotais reģ. Nr LV40003347699
Konts Nr. LV49HABA0551034575270
A/S „Swedbank”

/M. Cimermanis/

1.pielikums
2015.gada __.decembra
Līgumam Nr. _____

SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs" 2016.gadā veicamie pasākumi, rezultatīvie rādītāji un finanšu sadalījums

Nr. p. k.	Pasākums/rādītājs	Rezultatīvais rādītājs 2016. gadā	Finansējums (EUR) no valsts budžeta dotācijas 2016	Pasākuma apraksts	Atbildīgais Zemkopības ministrijas departaments
1	Laukaugu ražu prognozēšanas sistēmas uzturēšana un ikgadēja prognožu sagatavošana (apsekojumu skaits)	606	33 876,58	Prognozēšanas sistēma ietver desmit kultūras - ziemas rapsis, ziemas kvieši, rudzi, vasaras rapsis, vasaras kvieši, mieži, tritikāle, auzas, griķi un kartupeļi. Kultūraugu ražu prognozēšana tiek veikta atbilstoši Zemkopības ministrijas apstiprinātai metodikai.	Tirgus un tiešā atbalsta departaments
2	Lauksaimniecības bruto seguma aprēķināšana (bruto segumu skaits)	14	32 147,92	Bruto segumu aprēķinu veikšana sekojošās nozarēs: 1. Graudaugi; 2. Eļļas augi; 3. Šķiedraugi; 4. Dārzeni; 5. Lopbarības augi; 6. Zālāji sēklai; 7. Augļi un ogas; 8. Garšaugi; 9. Nektāraugi; 10. Piena lopkopība; 11. Liellopu gaļas ražošana; 12. Cūkas; 13. Aitas; 14. Citi lauksaimniecības dzīvnieki. Bruto seguma materiāla sagatavošana iespēšanai un tā pavairošana 500 eksemplāros.	Tirgus un tiešā atbalsta departaments
3	Lauku saimniecību uzskaites datu tīklam (SUDAT) nepieciešamās informācijas sagatavošana	1	34 985,46	Lauku saimniecību uzskaites datu tīklam nepieciešamās informācijas datu apkopošana un iesniegšana Latvijas Valsts agrārās ekonomikas institūtam.	Tirgus un tiešā atbalsta departaments
4	Statistikas datu iegūšana un apkopošana par lauku saimniecībām (lauku saimniecību apsekojums)	4600	44 405,04	Lauku saimniecību apsekošana, lai iegūtu ikgadēju informāciju par Latvijas lauksaimniecību, t.sk. zemes izmantošanu, kultūraugu platībām, kopražām, saražoto lopkopības produkciju, augkopības un lopkopības produkcijas izlietojumu u.c., saskaņā ar Valsts Centrālās Statistikas pārvaldes sagatavoto sarakstu.	Tirgus un tiešā atbalsta departaments
Kopā		X	145 415,00		

Maksājumu grafiks budžeta apakšprogrammai 22.05.00 „Dotācijas SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” informācijas analīzes un apmaiņas sistēmai”

2016.gada mēnesis/ceturksnis	Summa, EUR
Janvāris	12 118
Februāris	12 118
Marts	12 118
I cet.	36 354
Aprīlis	12 118
Maijs	12 118
Jūnijs	12 118
II cet.	36 354
Jūlijs	12 118
Augusts	12 118
Septembris	12 118
III cet.	36 354
Oktobris	12 118
Novembris	12 118
Decembris	12 117
IV cet.	36 353
Kopā 2016.gadā	145 415

3.pielikums
2015.gada ____decembra
Līgumam Nr. _____

APSTIPRINU:

Zemkopības ministrijas
valsts sekretāre

(Vārds, Uzvārds)

2016. gada _____

**Nodošanas un pieņemšanas akts
par SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs "
rezultatīvo rādītāju izpildi 2016. gada X ceturksnī**

Nr.p.k.	Nosaukums	Rezultatīvie rādītāji gadam	Rādītāju izpilde X ceturksnī	Kopējā rezultatīvo rādītāju izpilde	Kopējais izlietotais finansējums EUR	Rādītāju atlikums X ceturkšņa beigās

Kopējā izlietotā summa X ceturksnī -Euro

Saņemts avansā X ceturksnī - Euro

Valdes priekšsēdētājs (paraksts)

Vārds, Uzvārds

Galvenā grāmatvede (paraksts)

Vārds, Uzvārds

Izpildītājs - Uzvārds, tālr.

SASKAŅOTS:

Lauku attīstības atbalsta departaments:
Uzvārds

(paraksts)

Vārds,

Tirgus un tiešā atbalsta departaments:
Uzvārds

(paraksts)

Vārds,

**SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs"
rezultatīvo rādītāju plāns 2016. gadam**

Nr.p. k.	Nosaukums	Gadā
1.	Laukaugu ražu prognozēšanas sistēmas uzturēšana un ikgadēja prognožu sagatavošana; paraugu skaits, gab.	606
2.	Lauksaimniecības bruto seguma aprēķināšana bruto segumu skaits	14
3.	Lauku saimniecību uzskaites datu tīklam (SUDAT) nepieciešamās informācijas sagatavošana	1
4.	Statistikas datu iegūšana un apkopošana par lauku saimniecībām (lauku saimniecību apsekojums); saimniecību apsekojumu skaits	4600

1.tabula

Laukaugu ražu prognozēšanas sistēmas uzturēšana un ikgadēja prognožu sagatavošana

Nr.p.k.	Izmaksu postenis	Apjoms	Cena, EUR	Summa, EUR
1.	Darba samaksa			19 284,17
1.1.	Paraugu noņemšana (A7*), stundas	1 848	7,23	13 361,04
1.2.	Datu apkopošana un analīze (A4*), stundas	170	13,19	2 242,30
1.3.	DDSAOI - 23,59%			3 680,83
2.	Mainīgās izmaksas			9 000,00
2.1.	Transports, km	25000	0,36	9 000,00
3.	Fiksētās izmaksas (% no darba samaksas)			5 592,41
3.1.	Administrācijas izmaksas	12%		2 314,10
3.2.	Sakari (telefons, pasts u.c.)	2%		385,68
3.3.	Biroja izdevumi	12%		2 314,10
3.4.	Amortizācija	3%		578,53
4.	KOPĀ			33 876,58

* - Darbu izpildes kvalifikācijas kods atbilstoši LLKC iekšējam rīkojumam
DDSAOI – darba devēja sociālās apdrošināšanas obligātā iemaksa

2.tabula

Lauksaimniecības bruto seguma aprēķināšana

Nr.p.k.	Izmaksu postenis	Apjoms	Cena, EUR	Summa, EUR
1.	Darba samaksa			22 971,92
1.1.	Informācijas apkopošana (A4*), stundas	320	13,19	4 220,80
1.2.	Bruto segumu aprēķins - (A5*), stundas	1200	11,49	13 788,00
1.3.	Rediģēšana, maketēšana (A7*), stundas	80	7,23	578,40
1.4.	DDSAOI - 23,59%			4 384,72
2.	Mainīgās izmaksas			2 514,14
2.1.	Transports, km	4192	0,36	1 509,12
2.2.	Materiāli, pavairošana, loksnes	1573	0,06	94,38
2.3.	Bruto segumu iespieddarbi, gab.	500	1,82	910,64
3.	Fiksētās izmaksas			6 661,86
3.1.	Administrācijas izmaksas	12%		2 756,63
3.2.	Sakari (telefons, pasts u.c.)	2%		459,44
3.3.	Biroja izdevumi	12%		2 756,63
3.4.	Amortizācija	3%		689,16
4.	KOPĀ			32 147,92

* - Darbu izpildes kvalifikācijas kods atbilstoši LLKC iekšējam rīkojumam
DDSAOI – darba devēja sociālās apdrošināšanas obligātā iemaksa

Lauku saimniecību uzskaites datu tīklam (SUDAT) nepieciešamās informācijas sagatavošana

Nr.p.k.	Izmaksu postenis	Apjoms	Cena, EUR	Summa, EUR
1.	Darba samaksa, cilv. mēn.			26 004,23
1.1.	Saimniecību izlases kopas uzturēšana (A5*), stundas	720	11,49	8 272,80
1.2.	SUDAT veidlapas un datu bāzes pilnveidošana (A4*), stundas	95	13,19	1 253,05
1.3.	LLKC datu vākšana procesa administrēšana un koordinēšana (A4*), stundas	873	13,19	11 514,87
1.4.	DDSAOI - 23,59%			4 963,51
2.	Mainīgās izmaksas			1 440,00
2.1.	Transports, km	4000	0,36	1 440,00
3.	Fiksētās izmaksas			7 541,23
3.1.	Administrācijas izmaksas	12%		3 120,51
3.2.	Sakari (telefons, pasts u.c.)	2%		520,08
3.3.	Biroja izdevumi	12%		3120,51
3.4.	Amortizācija	3%		780,13
4.	KOPĀ			34 985,46

* - Darbu izpildes kvalifikācijas kods atbilstoši LLKC iekšējam rīkojumam
DDSAOI - darba devēja sociālās apdrošināšanas obligātā iemaksa

Statistikas datu iegūšana un apkopošana par lauku saimniecībām

Nr.p.k.	Izmaksu postenis	Apjoms	Cena, EUR	Summa, EUR
1.	Darba samaksa			32 627,01
1.1.	Darba koordinēšana (A4*), stundas	163	13,19	2 149,97
1.2.	Datu iegūšana, ievadīšana, kontrole (A7*), stundas	3354	7,23	24 249,42
1.3.	DDSAOI - 23,59%			6 227,62
2.	Mainīgās izmaksas			2 316,24
2.1.	Transports darba koordinēšanai, datu iegūšanai, km	6434	0,36	2 316,24
3.	Fiksētās izmaksas			9 461,79
3.1.	Administrācijas izmaksas	12%		3 915,24
3.2.	Sakari (telefons, pasts u.c.)	2%		652,54
3.3.	Biroja izdevumi	12%		3 915,20
3.4.	Amortizācija	3%		978,81
4.	KOPĀ			44 405,04

* - Darbu izpildes kvalifikācijas kods atbilstoši LLKC iekšējam rīkojumam

**Kultūraugu ražību prognozēšanas plāns, metodika
un atskaišu forma 2016.gadam**

I. Vispārīgie nosacījumi

1. SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” (turpmāk – LLKC) veic ražu prognozes trīs reizes 2016.gada sezonā šādiem desmit galvenajiem kultūraugiem:

- 1.1. ziemas kvieši;
- 1.2. vasaras kvieši;
- 1.3. rudzi;
- 1.4. tritikāle;
- 1.5. vasaras mieži;
- 1.6. auzas;
- 1.7. griķi;
- 1.8. vasaras rapsis;
- 1.9. ziemas rapsis;
- 1.10. kartupeļi.

2. LLKC katram kultūraugam divas reizes veģetācijas periodā veic lauka apsekojumus atbilstoši III. sadaļas metodikām un vienu reizi pēc ražas novākšanas veic aptauju par iegūto ražību (graudaugiem un rapsim klēts svarā). Aptauju veic saimniecībās, kurās tika veikts lauka apsekojums.

3. LLKC atskaites (IV. sadaļa) iesniedz elektroniski Zemkopības ministrijas (turpmāk ZM) Tirdzniecības un tiešā atbalsta departamenta Pārtikas nozares nodaļai:

- 3.1. par ziemajiem (ziemas rapsis, ziemas kvieši, rudzi, tritikāle) līdz 2016.gada 25.maijam, 25.jūlijam un 25.augustam;
- 3.2. par vasarajiem (vasaras rapsis, vasaras kvieši, mieži, auzas un mistri, griķi) līdz 2016.gada 25.jūnijam, 25.augustam un 20.septembrim;
- 3.3. par kartupeļiem līdz 2016.gada 25. jūlijam, 25.augustam, 20.oktobrim.

4. LLKC izveido laukaugu ražas prognozēšanas ekspertu darba grupu. Darba grupas sastāvā iekļauj ekspertus no ZM, zinātniskajām institūcijām saskaņā ar to darbības virzieniem, kā arī no nozaru nevalstiskajām organizācijām. Pirms 3.punktā minēto atskaišu iesniegšanas ZM, LLKC organizē iegūto datu izskatīšanu un akceptēšanu ekspertu darba grupā.

5. No ZM puses darba uzdevumu izpildi koordinē Tirdzniecības un tiešā atbalsta departamenta direktors.

7. No LLKC puses par darba uzdevumu izpildi atbild Augkopības nodaļas vadītājs Oskars Balodis.

II. Apsekojumu plāns reģionos

Apsekoti tiks 1.punktā minētie kultūraugu sējumi un kartupeļu stādījumi Kurzemes, Zemgales, Vidzemes, Pierīgas un Latgales reģionos. Apsekojumu sadalījums pa kultūraugiem un statistiskajiem reģioniem tiks veikts balstoties uz informāciju par lauksaimniecības kultūraugu sējumu platībām 2014.gadā – sadalījumu veic Centrālās statistikas pārvalde.

Kopā 2016.gadā tiks apsekoti 202 lauki, katru lauku apsekojot 3 reizes, kopā tiks veikti 606 apsekojumi.

III. Metodikas

1. Lauku izvēle kultūraugu ražību prognozēšanai

Kultūraugu ražību prognozēšanai un apsekojuma veikšanai CSP sagatavos lauku saimniecību izlases sarakstu katram 1.punktā norādītajam kultūraugam. Lauku saimniecību izlases saraksts tiks izveidots, ņemot vērā varbūtiskās (uz loterijas principiem balstītas) izlases principus (ar nosacījumu, ka lielās lauku saimniecības izlasē tiks pārstāvētas ar lielāku īpatsvaru, salīdzinot ar lielo lauku saimniecību īpatsvaru populācijā). Lauku saimniecību atlase tiks veikta, izmantojot CSP veiktā apsekojuma „Augkopība 2013.gadā”, Lauku atbalsta dienesta Integrētās administrēšanas un kontroles sistēmas (IAKS) un CSP Statistiskā lauku saimniecību reģistra informāciju, t.i, informāciju par lauku saimniecību atrašanās vietu, lauku saimniecībās audzēto kultūraugu veidiem un to sējumu platībām.

Lauku saimniecību sarakstā kopā tiks iekļautas 404 lauku saimniecības (202 lauku saimniecības būs iekļautas pamata izlases sarakstā un 202 lauku saimniecības – papildus izlases sarakstā). Lauku saimniecību papildus izlases saraksts ir izveidots, ņemot vērā to, ka objektīvu iemeslu dēļ (piemēram – lauku saimniecība vairs neaudzē izlases sarakstā noteikto kultūraugu; lauku saimniecība sarakstā noteikto kultūraugu audzē laukos, kas atrodas reģionā, kas atšķiras no izlases sarakstā noteiktā reģiona; lauku saimniecības īpašnieks nevēlas piedalīties apsekojumā) kādā no pamata izlases saraksta lauku saimniecībām nebūs iespējams veikt apsekojumu.

Lauku saimniecību izlases sarakstā ir plānots ietvert šādu informāciju: lauku saimniecības numurs izlases sarakstā, lauku saimniecības nosaukums, apsekojamais reģions, apsekojamais kultūraugs, sējumu platība, pazīme – pamata izlase / papildus izlase un lauku saimniecības un īpašnieka/ lietotāja adrese un kontaktinformācija. Gadījumā, ja kādā lauku saimniecībā nav iespējams veikt apsekojumu iepriekš minēto objektīvo iemeslu dēļ, to drīkst aizvietot ar citu lauku saimniecību no papildus izlases saraksta. Aizvietojamā lauku saimniecība ir jāizvēlas no tā paša reģiona, kultūrauga un lieluma grupas, kā arī aizvietošana ir jāveic, ievērojot izlases sarakstā noteikto lauku saimniecību secību (jāizvēlas pirmā vēl neizmantojama lauku saimniecība no atbilstošās grupas).

Speciālistam ir jāveic apsekošana un prognozēšana tikai izlases sarakstā ietverto lauku saimniecību un noteiktā reģiona un kultūrauga sējumos. Ja lauku saimniecībai noteiktajā reģionā ir vairāki noteiktā kultūrauga sējumu lauki, speciālists atbilstoši varbūtiskās (uz

loterijas principiem balstītas) izlases principiem izvēlas vienu lauku, kurā veikt ražas prognozēšanu un aptauju par iegūto ražu.

Visas atkārtotās uzskaites dažādās kultūrauga veģetācijas fāzēs, kā arī aptauju pēc ražas novākšanas par faktiski iegūto ražu klētssvarā ir jāveic pirmajā uzskaites reizē izvēlētajā laukā. Šādā veidā vākta informācija dos iespēju salīdzināt dažādās augu attīstības fāzēs prognozēto ražu ar faktiski iegūto ražu un analizēt iespējamo atšķirību iemeslus – vai tās ir uzskaites datu vākšanas nepilnības vai arī neprognozētas meteoroloģiskās situācijas ietekme. Taču katrā gadījumā tiks gūta lietišķa un praktiska pieredze nākamajam darba ciklam.

2. Metodika graudu ražu prognozēšanai

Uzskaites vietas un platības

Jebkurā uzskaites reizē izvēlētajos laukos ar orientējošo platību līdz 10 ha uzskaiti jāizdara 3 vietās, bet, ja lauki ir lielāki – 5 vietās. Nedrīkst veikt uzskaiti lauka malās, sējmašīnas apgriezīnu joslās, traktora pārvietošanās joslā pa tehnoloģisko sliedi, kā arī divās pirmajās rindiņās no tehnoloģiskās sliedes malas. Ir jāiet šķērsām pa lauku – lauka garāko diagonāli, vizuāli nosakot, ka vidējais uzskaites punkts orientējoši būs lauka vidū. Ja uzskaiti veic 3 vietās, pirmajam un trešajam uzskaites punktam vēlams atrasties aptuveni vienādā attālumā no vidējā 2.punkta. Ja uzskaiti veic 5 vietās, atbilstoši sadala arī 1., 2. un 4., 5.punkta attālumus (3.punkts ir lauka vidū). Uzskaiti veic divās blakus esošajās sējuma rindiņās noteiktā garumā.

Darba procesam nepieciešams sagatavot noteikta garuma mērkoku (ērtāk ir nogriezt taisnu, gludu kārkla, lazdas vai kāda cita koka dzinumumu) vai speciāli šim nolūkam sagatavotu līsti vai stienīti. Ērtākas lietošanas labad visbiežāk tiek izmantots 50 cm garš mērkoks. Taču, tā kā rindstarpu platums, izmantojot dažādas markas sējmašīnas, var būt atšķirīgs, arī mērkoka garums var būt atšķirīgs.

Ja rindstarpu attālums ir 12,5 cm (pašlaik visbiežāk lietojamās sējmašīnas) un uzskaiti veic divās blakus esošajās rindiņās, uzskaitē tiek veikta 25 cm (12,5 x 2) platā laukumā.

Ja mērkoka garums ir 50 cm, tad uzskaites platība ir **1250 cm² (12,5 x 2 x 50)**, jeb 0,125 m², t.i. viena astotā daļa no 1 m² (1: 0,125 = 8). Koeficients 8 pie dotajiem sējas parametriem turpmāk kalpos katrā uzskaites vietā iegūto rādītāju pārrēķināšanai uz 1 m² (ha).

Ja tiek lietotas vecāku gadu sējmašīnas ar rindstarpu attālumu 15 cm un uzskaiti veic tāpat divās blakus esošajās rindiņās, uzskaitē tiek veikta 30 cm (15 x 2) platā laukumā. Ja mērkoka garums tāpat ir 50 cm, tad uzskaites platība ir **1500 cm² (15 x 2 x 50)**, jeb 0,15 m². Šajā gadījumā pārrēķina koeficients būs 6,67 (1 : 0,15 = 6.67).

Uzskaites platību ar mainīgiem lielumiem (rindstarpu platums, mērkoka garums) var aprēķināt pēc formulas:

$$L = Rpl \times 2 \times G,$$

kur L – uzskaites laukums, cm² vai m²;

Rpl – rindstarpu platums, cm;

G – mērkoka garums, cm.

Šajā formulā var ievietot jebkuru mainīgo lielumu - rindstarpu platumu, mērkoka garumu vai jau izvēlēto uzskaites laukumu un izrēķināt nepieciešamos rādītājus uz platības vienību.

Iegūto datu izteikšanai uz 1 m² aprēķina koeficientu:

$$K = I : L,$$

kur K - pārrēķina koeficients:

L – uzskaites laukums no iepriekšējās formulas.

Uzskaites metodika

Pirmo ražas prognozes uzskaiti veic pēc sējumu stāvokļa līdz 17.maijam. Šajā laikā galvenokārt jāapsēko ziemāju sējumi un atkarībā no vasarāju sējas laika (pavasara agrīnuma) iespēju robežās arī vasarāju labības.

Līdz cerošanas fāzes beigām iespējamās ražas prognoze ir nosacīta (vasarājiem) un iespējamās ražas lielumu var prognozēt tikai pēc iespējamā augu skaita, sējas laika un apsekotāja pieredzes un intuīcijas. Pēc cerošanas fāzes beigām augiem jau ir izveidojies noteikts dzinumu skaits, kas varētu veidot produktīvas vārpas. Iespējamās ražas prognoze šajā augu attīstības stāvoklī ir diezgan nosacīta, jo lai noteiktu iespējamo graudu ražu ir nepieciešams prognozēt arī iespējamo vienas vārpas produktivitāti. Vienas vārpas produktivitāte dažādām labību sugām un šķirnēm ir ievērojami atšķirīga un vienas šķirnes ietvaros ir atkarīga no audzēšanas apstākļiem un gada meteoroloģiskās situācijas. Vienas vārpas produktivitāte veidojas no graudu skaita vārpā un graudu rupjuma (1000 graudu masas).

Pēc cerošana fāzes beigām sējumos pēc iepriekš aprakstītās metodikas, ejot pa lauka lielāko diagonāli, noteiktās vietās mērkoka garumā saskaita visus normāli attīstītos stiebrus - tādus, kas varētu veidot produktīvas vārpas. Vārpu skaitu reizinot ar vienas vārpas iespējamo graudu masu, var nosacīti prognozēt arī iespējamo ražu.

Ziemājiem šajā laikā normālā pavasarī jau ir beidzies pavasara iespējamais cerošanas process un augi visbiežāk ir jau stiebrošanas fāzē. Pavasarī, veģetācijai atjaunojoties aprīļa sākumā – vidū, līdz maija vidum lielākais vairums ziemas kviešu šķirņu sasniedz jau divu un vairāk mezglu stāvokli. Taču atsevišķas ziemas kviešu šķirnes vēlīnāka pavasara apstākļos var vēl arī nestiebt. Rudzi un ziemas mieži šajā laikā jau sasniedz vai tuvojas vārpošanas fāzei.

Līdz divu mezglu etapam ir jau izveidojusies nākamās vārpas iespējamais vārpiņu un ziedu skaits, tāpēc jau šajā laikā var vērtēt iespējamo graudu skaitu vārpā. Turpmākajā veģetācijas periodā vārpiņu daudzums un ziedu skaits tajās vairs nepalielinās. Taču dažādu apstākļu ietekmē (barības un produktīvā ūdens nodrošinājums, meteoroloģisko rādītāju atbilstība, auga konkurētspēja, sugas un šķirnes īpatnības u.c.) var notikt vārpiņu un ziedu skaita samazināšanās. Graudu skaitu ziedkopā (vārpā, skarā) noteiks ziedu skaits, to apaugļošanās, kā arī aizmetņu saglabāšanās.

Ejot pa lauka diagonāli (ērtāk pārvietoties pa tehnoloģisko sliedi un pēc noteikta attāluma novirzīties tai perpendikulāri), pēc noteikta, brīvi izvēlēta soļu skaita apstājoties, starp rindiņām pēc nejaušības principa novieto mērkoku un saskaita visus potenciāli produktīvos stiebrus, bet pēc vārpošanas - vārpas, kas atrodas abās rindiņās starp mērkoka galiem. Pēc tam saskaita vārpiņu, vēlākās fāzēs jau graudu skaitu katrā vārpā neatkarīgi no tās lieluma šajā laukumā.

Lai noteiktu iespējami prognozējamo vārpas produktivitāti, nepieciešams izpreparēt (ērtāk ar adatas palīdzību) izveidojušos ziedkopu stiebra augšdaļā, kas vēl ir nosepta ar vairākām lapu kārtām, un saskaitīt vārpiņu daudzumu. Sugām ar noteiktu graudu skaitu

vārpiņā (rudzi, ziemas mieži) uzskaiti var veikt salīdzinoši precīzi. Ziemas rudziem vienā vārpiņā normālos apstākļos parasti ir 2 ziedi. Taču dažādu apstākļu ietekmē rudzu ziedēšanas (svešappute) laikā ne visi ziedi tiek apaugļoti un veido graudus. Līdz ar to veidojas tā saucamā vārpu robainība, t.i., atsevišķās vārpiņās var būt tikai viens grauds. Vārpu robainība visbiežāk ir ap 3 – 5%, taču atsevišķās reizēs var būt arī ievērojami vairāk. Ziemas miežiem (tāpat kā vasaras miežiem) vienā vārpiņā ir viens zieds (grauds). Daudzkanšu miežiem pie viena vārpas ass locekļa ir 3 ziedi (graudi), bet divkanšu miežiem - viens zieds (grauds) un normālos apstākļos vārpu robainība nav novērota.

Kviešiem šis rādītājs atkarībā no augšanas apstākļiem un šķirnes īpatnībām ir atšķirīgs. Visbiežāk vienā vārpiņā var būt 3 normāli attīstīti pilnvērtīgi graudi. Vājākos sējumos ar nepietiekošu barības vielu nodrošinājumu var būt tikai 2 graudi. Īpaši labvēlīgos apstākļos atsevišķām šķirnēm var būt arī 4 graudi. Tomēr šajā laikā kā norma jāuztver situācija, ja vienā ziemas kviešu vārpiņā ir ne vairāk kā 3 graudi.

Graudu veidošanās un nogatavošanās fāzēs jau ir pilnīgi noformējie graudu skaits katrā vārpiņā un līdz ar to arī vārpā. Bieži vien ir tendence saskaitīt tikai augšējā stāvā esošās produktīvākās vārpas, kas noved pie maldīga rezultāta, tāpēc īpaši jāpievērš uzmanība, lai tiktu uzskaitīta visu produktīvo vārpu ražība. Par produktīvu vārpu uzskata jebkuru, kurā ir kaut viens saimnieciski lietderīgs grauds.

Pieņemsim, ka vasaras miežu sējumā pirmajā uzskaites vietā ar rindstarpu platumu 12,5 cm un lietojot mērkoka garumu 50 cm, tātad ar uzskaites platību 0,125 m² konstatēti 84 produktīvie stiebrī ar vārpām un tajās visās kopā ir 1512 vārpiņas (graudi), t.i. vidēji 18 vārpiņas (graudi) katrā vārpā, jeb 12096 (1512 x 8 (platības pārrēķina koeficients uz 1 m²)) vārpiņas (graudi) un 1 m². Nākošā vietā tika konstatētas 73 vārpas ar kopējo vārpiņu (graudu) skaitu 1168 (vidēji vārpā 16 graudi) jeb 9344 vārpiņas (graudi) uz 1m². Trešajā uzskaites vietā ir konstatētas 76 vārpas ar kopējo vārpiņu (graudu) skaitu 1596 (vidēji vārpā 21 grauds) jeb 12768 vārpiņas (graudi) uz 1 m².

Tālākai iespējamās ražas aprēķināšanai nepieciešams noteikt iespējamo graudu rupjumu, ko izsaka ar 1000 graudu masu. 1000graudu masa dažādām labību sugām un šķirnēm ir atšķirīga. Turklāt graudu rupjums lielā mērā ir atkarīgs no meteoroloģiskās situācijas graudu veidošanās un nogatavošanās laikā, pielietotās agrotehnikas, mēslojuma un augu aizsardzības pasākumiem. Lai prognozētu iespējamo graudu raupjumu, svarīga ir eksperta pieredze un zināšanas. Šim nolūkam orientējoši var izmantot Valsts augu aizsardzības dienesta Šķirņu salīdzināšanas departamenta apkopotos materiālus par Latvijā pārbaudītajām labību šķirnēm dažādos reģionos, kā arī eksperta pieredzi vērtējot sējuma vispārējo stāvokli. Var noderēt arī informācija par konkrētās šķirnes izmantotās sēklas 1000 graudu masu. Taču sēklas materiāla 1000 graudu masa vienādas audzēšanas apstākļos vienmēr būs nedaudz augstāka par ievāktās ražas 1000 graudu masu, jo sēklas sagatavošanas procesā tiek atdalīti visi sīkākie graudi. Šī starpība var būt 2 – 5 g. Palielinoties sēklas materiāla 1000 graudu masai, arī starpība starp sēklas un ievāktās ražas 1000 graudu masu būs lielāka. Tomēr jebkurā gadījumā tas būs eksperta prognozētais pieņēmums.

Ja pieņemsim, ka uzskaitāmajai šķirnei 1000 graudu masa varētu būt 43 g. Tādā gadījumā pirmajā uzskaites vietā uz 1 m² iespējamā raža var būt 12096 x 43 : 1000 = 520 g, jeb 0,52 kg. Tas nozīmē, ka no viena ha iespējamā raža var būt 5,2 t (vienā ha ir 10000 m² x 0,52 kg = 5200 kg = 5,2 t ha⁻¹). Līdzīgi aprēķina arī otrajā un trešajā uzskaites vietā iespējamo

graudu ražu – $9344 \times 43 : 1000 = 402 \text{ g uz } 1 \text{ m}^2$ jeb $4,02 \text{ t ha}^{-1}$ un $12768 \times 43 : 1000 = 549 \text{ g uz } 1 \text{ m}^2$ jeb $5,49 \text{ t ha}^{-1}$.

Vidējā sējuma raža varētu būt kā vidējais aritmētiskais rādītājs no 3 (šajā gadījumā vai citā -5 un vairāk rādītājiem):

$$(5,2 + 4,02 + 5,49) : 3 = 4,9 \text{ t ha}^{-1}$$

Dotajā piemērā vidējā prognozējamā graudu raža varētu būt ap $4,9 \text{ t ha}^{-1}$, taču ņemot vērā iespējamus zudumus $5 - 8\%$ apmērā, reāli varētu rēķināties ar $4,5 \text{ t ha}^{-1}$.

Strādājot pēc aprakstītās metodikas reģionā, teritorijā esošos miežu sējumi tiek sadalīti 3 iespējamās ražības grupās: ļoti labi sējumi ar iespējamo ražību $4,9 \text{ t ha}^{-1}$ - 780 ha, vidējas ražības $3,2 \text{ t ha}^{-1}$ - 1900 ha un zemākas ražības ar $1,9 \text{ t ha}^{-1}$ - 650 ha.

Vidējo miežu ražu reģionā var aprēķināt kā vidējo svērto:

$$4,9 \times 780 + 3,2 \times 1900 + 1,9 \times 650 : (780 + 1900 + 650) = 3,34 \text{ t ha}^{-1}$$

Līdzīgā veidā var noteikt vidējo iespējamo ražu jebkurai labību sugai. Vienlaikus jāatzīmē, ka jo vairāk būs uzskaites un vairāk apsekoti lauki, jo precīzāks būs uzskaites rezultāts.

Iesniedzot informāciju par gaidāmo ražu uz 17.augustu, jānoskaidro jau iespējami novākto, iepriekš apsekoto graudaugu platību ražība klēts svarā un, salīdzinot ar prognozēto uz 17.jūliju, var izdarīt nepieciešamās korekcijas uz citām līdzvērtīgām platībām. Nenovāktajās graudaugu platībās vārpu skaits uz platības vienību un graudu skaits vārpā būs bez izmaiņām salīdzinot ar informāciju uz 17.jūliju, tāpēc papildu uzskaitē nav nepieciešama. Tomēr šajā laikā jau precīzāk var koriģēt graudu rupjumu pēc to salīdzinošā vizuālā vērtējuma un nepieciešamības gadījumā pārrēķināt iespējamo ražu atbilstoši jaunam 1000 graudu masas rādītājam. Vasarāju sējumos, ja uz 17.jūliju vārpās vēl nebija izveidojušies graudi, bet tika uzskaitītas tikai vārpiņas, jāveic vārpu skaita uz platības vienību un vārpas produktivitātes pilna uzskaitē pēc iepriekš aprakstītās metodikas.

Septembrī ir jānoskaidro un jāiesniedz reāli novāktais graudu daudzums no attiecīgām vasarā apsekotajām platībām klēts svarā.

3. Metodika rapša ražu prognozēšanai

Rapša ražu veidojošie struktūrelementi*

	Vasaras rapsis	Ziemas rapsis
Augu skaits uz 1m²	60 - 80	40 - 80
1 pakāpes sānu zari augam	3 - 6	5 - 8
Pāksteņu skaits augam	60 - 75	120 - 200
Sēkļu skaits pākstenī	16 - 25	18 - 24
Sēkļu skaits m²	80.000 - 150.000	86 400 – 384 000
1000 sēkļu masa (TSM)	3.5 - 4.8	4.5 – 5.0
Raža t/ha²	2.5 – 4.0	3.5 – 6.0

*- Latvijas apstākļos veiktajos izmēģinājumos iegūtie dati

Uzskaites vietas

Izvēlētajā laukā uzskaiti veic trijās vietās. Nedrīkst uzskaiti veikt lauka malās, sējmašīnu apgriezīnu joslās, kā arī pirmajās divās rindiņās no tehnoloģiskās sliedes.

1. saskaita augus uz 1m^2 (x)
2. saskaita ziedu skaitu augam – no iegūtā skaita aprēķina 80%, ko pielīdzina pāksteņu skaitam augam(z)
3. sēklu skaits pākstenī, kas šobrīd nav nosakāms, tiek pieņemts izejot no sējuma agronomiskā stāvokļa (izvērtējot vizuāli). Un sēklu skaitu pākstenī pieņemot no 1.tabulas.(e)
4. tiek aprēķināts sēklu skaits uz m^2 (b)
5. izvērtējot sējuma agronomisko stāvokli un, ja iespējams ievērtēt šķirnes īpašības, pieņemt no 1. tabulas TSM (c)

Aprēķini

Kad iegūti nepieciešamie dati, tad

1. $z / 1000 * e = \text{sēklu skaits augam (a)}$
2. $a * x = \text{sēklu skaits uz } \text{m}^2 \text{ (b)}$
3. $b * c / 100000 = \text{bioloģiskā sēklu raža t ha}^{-1}$

Piemērs

Dotie : $-z = 80\ 000$; $e = 20$; $a = 60$; $x = 16$; $c = 4.0$

1. $80.000 / 1000 * 20 = 1600$ (sēklu skaits augam)
2. $60 * 1600 = 96\ 000$ (sēklas uz m^2)
3. $96\ 000 * 4.0 / 100000 = \mathbf{3.84}$ t ha^{-1}

4. Metodika kartupeļu ražu prognozēšanai

Pirmā prognozēšanas (rakšanas) reize līdz 25.07.

Izvēlētajā laukā uzskaiti veic trijās vietās. Nedrīkst uzskaiti veikt lauka un vagu malās.

Kartupeļi noziedējuši un sasnieguši 70.attīstības stadiju. Sākusies ogu un bumbuļu veidošanās un augšana.

1. Norok vienu tekošo metru 3 atkārtojumos. Ņemot vērā attālumu starp vagām, aprēķina noraktā parauglauciņa platību. (piemēram, ja attālums starp vagām – 0.7 m, tad lauciņa platība – $1 \times 0.7 = 0.7\text{m}^2$, ja attālums starp vagām – 0.8 m, tad lauciņa platība 0.8 m^2 . Ja parauglauciņa lielumu vēlas 1 m^2 , tad pēc attāluma starp vagām aprēķina nepieciešamo parauglauciņa garumu: $1/0.7=1.43\text{m}$, vai $1/0.8=1.25\text{m}$)
2. Nosver ražu, saskaita noraktos cerus.
3. Saskaita bumbuļus, izrēķina vidējo skaitu ceram, lai izvērtētu attīstības gaitu.

4. Optimālais aizmetušos bumbuļu skaits atkarībā no šķirnes 10-15 vienam ceram.
5. Aprēķina vidējo ražu visām agrīnuma šķirnēm kopā.
(Standarta bumbuļi >30 mm).

Otrā prognozēšanas (rakšanas) reize līdz 25.08.

1. Agrās un vidēji agrās šķirnes izaugušas un laksti dzeltē 80. attīstības stadija.
2. Nosver ražu.
3. Sašķiro pa frakcijām (bumbuļi >50 mm, 30-50mm un <30 mm, izrēķina %), saskaita bumbuļus, izrēķina vidējo skaitu ceram.
4. Aprēķina vidējo ražu visām agrīnuma šķirnēm kopā.

Aprēķini

$$R = (S+N) / L \times 10 \text{ jeb } R = r / L \times 10$$

Bumbuļu skaits cerā = kopējais bumbuļu skaits / ceru skaits

Vidējais bumbuļu svars, $g = r / \text{kopējais bumbuļu skaits}$

R – raža ($t \text{ ha}^{-1}$)

r = raža no visiem atkārtojumiem

S- kopējā standarta bumbuļu masa no 3 atkārtojumiem kg

N – kopējā nestandarta bumbuļu masa no 3 atkārtojumiem kg

L – 3 atkārtojumu lauciņu lielums kopā m^2

Bumbuļu skaits vienam ceram ir atkarīgs no meteoroloģiskajiem apstākļiem. Kopā ar bumbuļu lielumu tie raksturo gaidāmo ražu un tās kvalitāti.

Tomēr raža atkarīga ne tikai no met.apst. un mēslojuma, bet arī no šķirnes. Vidējo ražu valstī varētu būt grūti prognozēt, vienīgi tendences.

*** Metodikas ražu prognozēšanai praksē pielietot kā metodiskos norādījumus atbilstoši esošai situācijai**

IV. Atskaite*

Vidējā kultūraugu ražība t/ha _____ mēnesī

Prognozes veicot apsekojumus							Laukaugu ražas prognozēšanas ekspertu darba grupas akceptētie dati
Kultūra	Kurzeme	Zemgale	Vidzeme	Pierīga	Latgale	Vidēji Latvijā	

*iesniedzama katru mēnesi veģetācijas periodā (maijs - oktobris) saskaņā ar 3.punktu

Bruto segumu aprēķinu saraksts pa augkopības kultūrām un lauksaimniecības dzīvnieku grupām un atskaišu forma

Nr. p. k.	Veids	Audzēšanas tehnoloģijas	Aprēķinu skaits	
			Provizoriskie aprēķini uz 01.03.2016.	Gala aprēķini uz 01.06.2016.
Graudaugi, eļļas, šķiedraugi, pākšaugi				
	Ziemas kvieši	Intensīvi, lopbarībai, bioloģiski		
	Tritikāle	Intensīvi, bioloģiski		
	Rudzi	Intensīvi, bioloģiski		
	Ziemas mieži	Intensīvi, bioloģiski		
	Vasaras mieži	Intensīvi, bioloģiski		
	Vasaras kvieši	Intensīvi, bioloģiski		
	Auzas	Intensīvi, bioloģiski		
	Griķi	Pārtikai, bioloģiski		
	Rapsis	Vasaras, ziemas		
	Lini	Eļļai		
	Kaņepes	Šķiedrai		
	Lauku pupas	Intensīvi, bioloģiski		
	Zirņi	Intensīvi, bioloģiski		
Papuve				
	Papuve	Intensīvi(ķīmiskā), bioloģiski		
Dārzeni				
	Kartupeļi	Sēklai, pārtikai, bioloģiski		
	Galda bietes	Intensīvi, bioloģiski		
	Baltie galviņkāposti	Agrie, vēlie, bioloģiski		
	Gurķi	No stādiem, no sēklām, bioloģiski		
	Sīpoli	No sēklām, no sīksīpoliem, bioloģiski		
	Ķiploki	Intensīvi		
	Burkāni	Pamatprodukcijai, bioloģiski		
	Ķimenes			
	Dilles	Dilles buntītēs, dilles garšaugiem		
	Tomāti	Siltumnīcā		
Augļi un ogas				
	Avenes	Stādījumu ierīkošana, audzēšana pa gadiem		
	Zemenes (ekstensīvi)	Stādījumu ierīkošana, audzēšana pa gadiem		
	Zemenes (intensīvi)	Stādījumu ierīkošana, audzēšana pa gadiem		
	Ābeles	Ražošanas gadi		
	Ābeļu dārza ierīkošanas un kopšanas izmaksas līdz ražai			
	Ķirši	Ražošanas gadi		
	Ķiršu dārza ierīkošanas un kopšanas izmaksas līdz ražai			
	Upenes	Stādījumu ierīkošana, audzēšana pa gadiem		
	Smiltsērķšķi	Stādījumu ierīkošana, audzēšana pa gadiem		

	Lielogu dzērvenes	Stādījumu ierīkošana, audzēšana pa gadiem		
	Krūmmellenes	Stādījumu ierīkošana, audzēšana pa gadiem		
	Henomele	Stādījumu ierīkošana, audzēšana pa gadiem		
Zālāji sēklai				
	Āboliņš, sējot zem virsauga (2 gadi)	Sējumu ierīkošana, audzēšana		
	Timotiņš, sējot zem virsauga (4 gadi)	Sējumu ierīkošana, audzēšana		
Lopbarības augi				
	Ganību zāle	Sējumu ierīkošana, audzēšana		
	Skābbarība	Sējumu ierīkošana, audzēšana, sagatavošana stīrpās un rituļos		
	Siens	Sējumu ierīkošana, audzēšana		
	Kukurūza			
Nektāraugi				
	Facēlijs			
Lopkopība				
	Audzējamie teļi (0-2 mēneši)	Ekstensīvi, intensīvi		
	Audzējamās teles (no 3 līdz 12 mēnešu vecumam)	Ekstensīvi, intensīvi		
	Audzējamās teles no 13 līdz 24 mēnešiem (1. atnešanās)	Ekstensīvi, intensīvi		
	Slaucamās govīs (pašaudzēta tele)	Ekstensīvi, intensīvi		
	Slaucamās govīs (pirkta tele)	Ekstensīvi, intensīvi		
	Gaļas šķirnes zīdītājgovs (govs kopā ar teļu līdz atšķiršanai 7 mēnešu vecumā)	Ekstensīvi, intensīvi		
	Nobarojamie jaunlopi 14 mēnešu vecumā (no atšķiršanas 7 mēnešu vecumā līdz realizācijai 14 mēnešu vecumā)	Ekstensīvi, intensīvi		
	Nobarojamie jaunlopi 18 mēnešu vecumā (no atšķiršanas 7 mēnešu vecumā līdz realizācijai 18 mēnešu vecumā)	Ekstensīvi, intensīvi		
	Vaislai audzējamās teles (no atšķiršanas 7 mēnešu vecumā līdz atnešanas brīdim 26-30 mēnešu vecumā)			
	Vaislas bullis (ganāmpulkā bulli izmanto 2 gadus)			
	Nobarojamās cūkas (nobarošanas periodā)	Ekstensīvi, intensīvi		
	Sivēnmātes	Ekstensīvi, intensīvi		
	Vaislas teķis			
	Nobarojamie jēri (nobarošanas periodā)			
	Jēri šķirnei (izaudzēšanas periodā līdz 7 mēnešu vecumam)			
	Aitu māte (šķirnes aitu audzēšanas saimniecība)			
	Kazas	Piens		
	Dējējvistas	Ekstensīvi		
	Pieaudzis, nodarbināts zirgs			
	Bītes	Ekstensīvi, intensīvi		
	Audzējamās aitas (šķirnes aitu audzēšanas saimniecības)			
	Kopā			

**Latvijas lauku saimniecību uzskaites datu tīkla (SUDAT) darbības
nodrošināšana 2016. gadā**

Darba uzdevumi

1. Saimniecību izlases kopas uzturēšana

- 1.1. Divpusējo līgumu sagatavošana ar visām SUDAT saimniecībām,
- 1.2. Aktuālās saimniecību kopas izvērtēšana atbilstoši izlases plānam, papildus saimniecību saraksta sagatavošana no LLKC grāmatvedības saimniecībām,
- 1.3. Zemkopības ministra uzaicinājuma vēstules sagatavošana, vēstules un anketas nosūtīšana,
- 1.4. Jaunu saimniecību iesaistīšana un to grāmatvedības atbilstības novērtējums,
- 1.5. Ieteikumu izstrāde SUDAT procesa uzlabošanai,
- 1.6. Norēķinu dokumentācijas sagatavošana un samaksa saimniecībām par datu sagatavošanu SUDAT.

2. SUDAT veidlapas un datu bāzes pilnveidošana

- 2.1. Veidlapas papildinājumu izvērtēšana,
- 2.2. Grāmatvedības datorprogrammas pielāgošana SUDAT veidlapas izmaiņām.

3. LLKC datu vākšanas procesa administrēšana un koordinēšana:

- 3.1. LVAEI sagatavoto veidlapu un rokasgrāmatu (ar izmaiņām) nosūtīšana saimniecībai ar pavadvēstuli,
- 3.2. Konsultantu apmācība un konsultēšana,
- 3.3. Saimniecību konsultēšana,
- 3.4. Datu vākšanas procesa termiņu un saimniecību skaita nodrošināšana (ne mazāk kā no 1000 saimniecībām),
- 3.5. Saimniecību datu pieprasīšana no LDC un to apstrāde,
- 3.6. Samaksas sadale LLKC birojiem,
- 3.7. Saimniecību darbības rezultātu salīdzinošās analīzes rezultātu nosūtīšana saimniecībām.